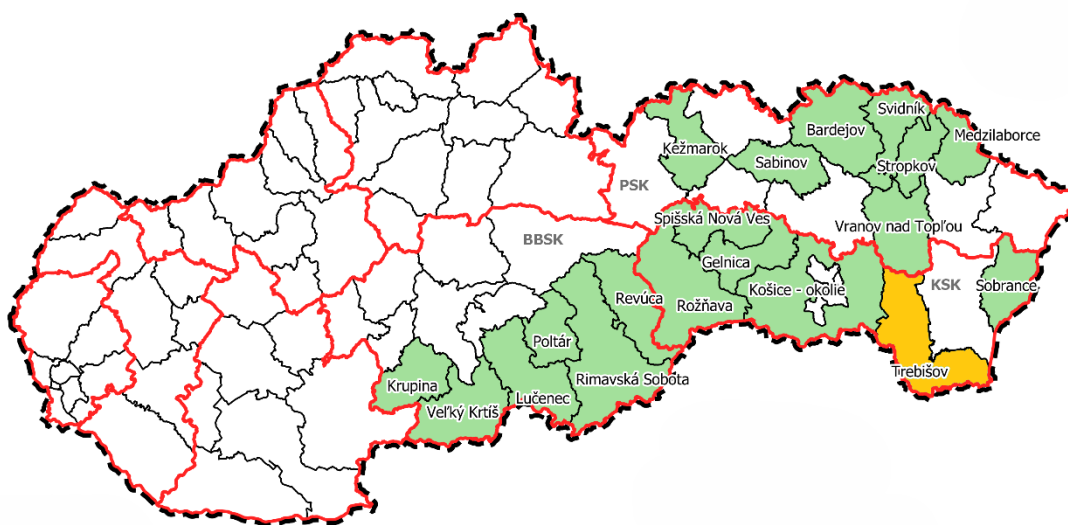

Plán rozvoja prioritného okresu

Trebišov

platný a účinný na obdobie

od roku 2026 do roku 2028

Prerokovaný riadiacim výborom prioritného okresu dňa: 26. 08. 2026

Schválený Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky dňa: 08. 09. 2026

Obsah

Úvod	3
1. Analýza hospodárskeho, sociálneho a demografického stavu okresu	4
1.1. Analýza sociálno-ekonomickej oblasti	5
1.2. Analýza demografického stavu	9
1.3. Analýza prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám	12
1.4. Zhrnutie kľúčových problémov a rozvojových potrieb	16
2. Impulzy k vypracovaniu plánu rozvoja	18
3. Návrh aktivít a úloh na zabezpečenie realizácie a plnenia plánu rozvoja	19
3.1. Súlad so strategickými dokumentmi	19
3.2. Zdôvodnenie výberu aktivít plánu rozvoja	19
3.3. Aktivity plánu rozvoja	19
4. Merateľné ukazovatele plánu rozvoja	22
5. Očakávané výsledky, monitorovanie a hodnotenie dosiahnutého pokroku	23
5.1. Časový harmonogram realizácie plánu rozvoja	23
5.2. Možnosti financovania plánu rozvoja	23
5.3. Gestori a spôsob monitorovania	23
5.4. Časový harmonogram odovzdávania monitorovacích správ	23
6. Prílohy	23

Úvod

Plán rozvoja prioritného okresu Trebišov (ďalej len „*plán rozvoja*“) je strednodobý strategický dokument vypracovaný v súlade s ustanovením § 2 písm. d) v spojení s § 4 a nasl. zákona č. 271/2025 Z. z. o podpore prioritných okresov (ďalej len „*zákon o prioritných okresoch*“) a na základe metodického usmernenia vydaného Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (ďalej len „*MIRRI SR*“).

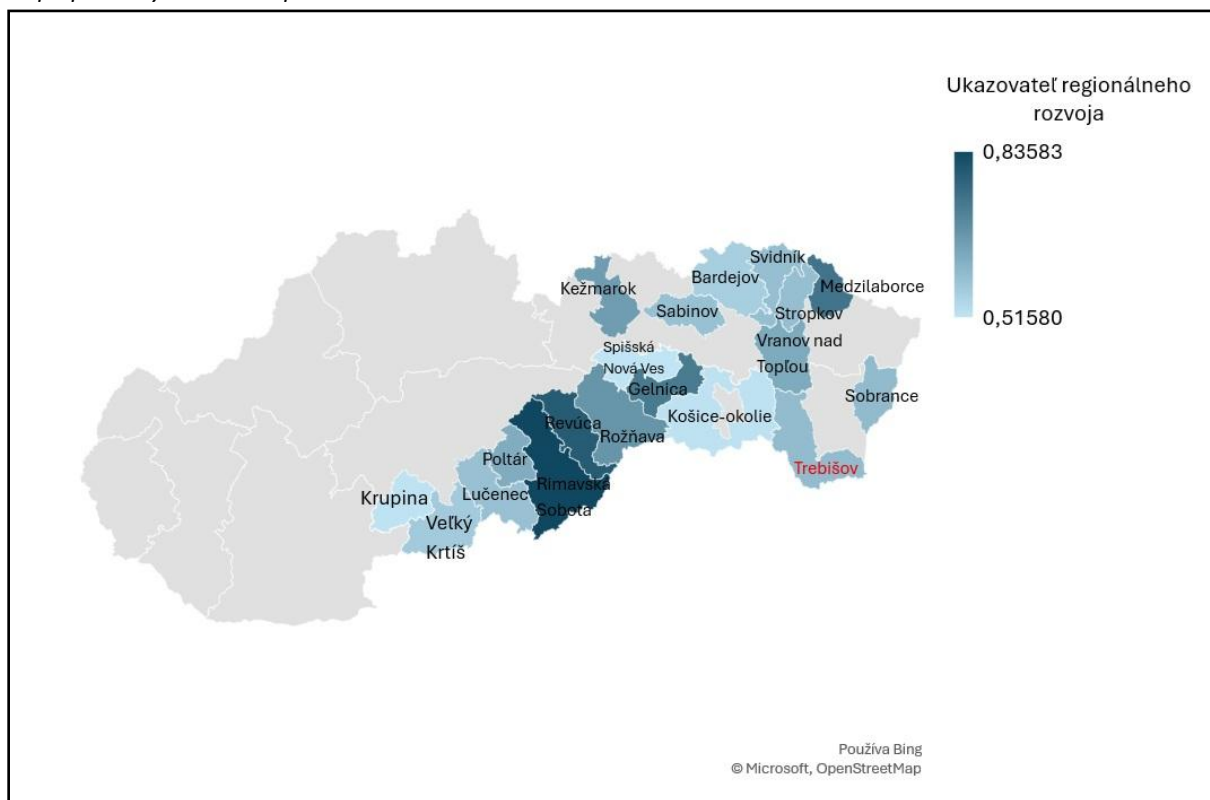
Hlavným cieľom plánu rozvoja je prostredníctvom komplexných štrukturálnych opatrení a aktivít zameraných na hospodársky, sociálny, environmentálny rozvoj prioritného okresu, systémovú tvorbu rozvoja regiónu, rozvoj konkurencieschopnej hospodárskej činnosti a súvisiacej zamestnanosti, na zlepšovanie sociálno-ekonomického, environmentálneho a demografického vývoja, motivujúceho prostredia pre zotrvanie v okrese alebo návrat do neho, prístup k verejnej infraštruktúre a základným službám prioritného okresu, zlepšovať hodnoty ukazovateľa regionálneho rozvoja¹ (ďalej len „*URR*“), zvyšovať kvalitu života obyvateľov a znižovať regionálne disparity v rámci prioritného okresu ako aj medzi okresmi navzájom.

Plán rozvoja vychádza z analýzy potrieb a potenciálu prioritného okresu a je výsledkom participatívneho procesu zástupcov prioritného okresu a MIRRI SR, založenom na objektívnych analytických ukazovateľoch, potrebách regionálnych subjektov a dopyte obyvateľov či návštevníkov prioritného okresu.

¹ Podľa § 2 písm. c) zákona o prioritných okresoch sa ukazovateľom regionálneho rozvoja rozumie kompozitný ukazovateľ, ktorým sa hodnotí miera regionálneho rozvoja okresu na základe čiastkových ukazovateľov a špecifických ukazovateľov okresu v sociálno-ekonomickej oblasti, demografickom stave a v prístupe k verejnej infraštruktúre a základným službám.

1. Analýza hospodárskeho, sociálneho a demografického stavu okresu

Mapa prioritných okresov podľa URR

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

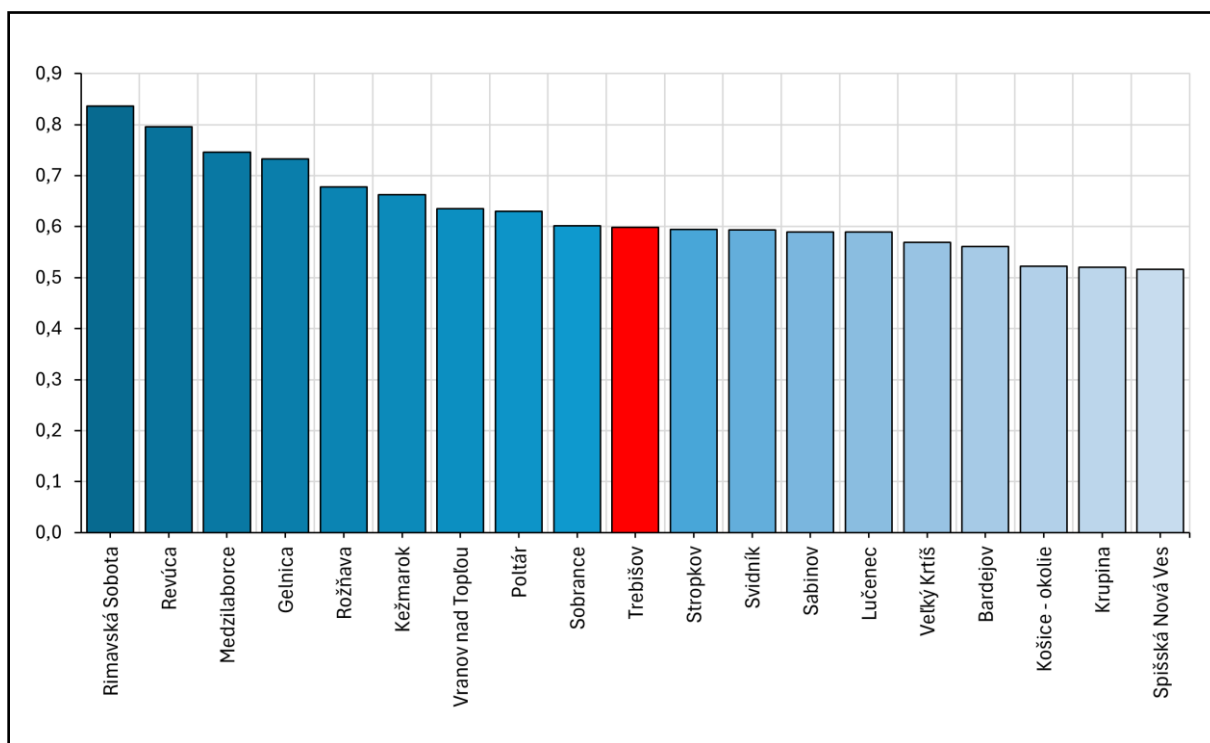
Mapa znázorňuje všetkých 19 okresov, ktoré sú podľa zákona o prioritných okresoch a vyhlášky MIRRI SR č. 274/2025 Z. z. o počte prioritných okresov, o výpočte ukazovateľa regionálneho rozvoja a zverejňovaných údajoch v oblasti prioritných okresov (ďalej len „vyhláška“) od 1. januára 2026 zaradené medzi prioritné okresy.

Prioritné okresy sú na mape vyznačené farebne na základe hodnoty URR, pričom okres s najvyššou (najhoršou) hodnotou URR je označený najtmavšou farbou.

Hodnota URR prioritného okresu Trebišov, v čase zaradenia medzi prioritné okresy, je **0,59830**, čo ho zaraďuje medzi okresy s priemernou hodnotou URR spomedzi ostatných prioritných okresov.

V zozname vybraných okresov² platnom na obdobie od 1. januára 2026 do 31. decembra 2028 sa okres Trebišov nachádza na 10. mieste.

² Podľa § 2 písm. b) zákona o prioritných okresoch sa zoznamom vybraných okresov rozumie zoznam okresov okrem okresov krajských miest, zoradených zostupne na základe hodnoty URR.

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

URR tvoria čiastkové a špecifické ukazovatele v troch oblastiach:

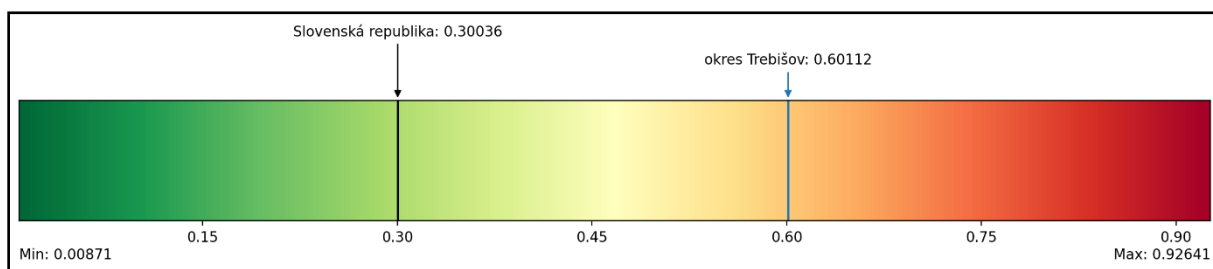
- sociálno-ekonomická
- demografia
- prístup k verejnej infraštruktúre a základným službám

1.1. Analýza sociálno-ekonomickej oblasti

A. Hodnota čiastkového ukazovateľa

Okres Trebišov sa v rámci čiastkového ukazovateľa za sociálno-ekonomickú oblasť v zozname všetkých okresov Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) nachádza na **14. mieste**, pričom hodnota tohto ukazovateľa je **0,60112**.

Hodnota čiastkového ukazovateľa za sociálno-ekonomickú oblasť prioritného okresu Trebišov - grafické zobrazenie

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

Čiastkový ukazovateľ za sociálno-ekonomickú oblasť sa vypočíta na základe troch špecifických ukazovateľov, ktorými sú:

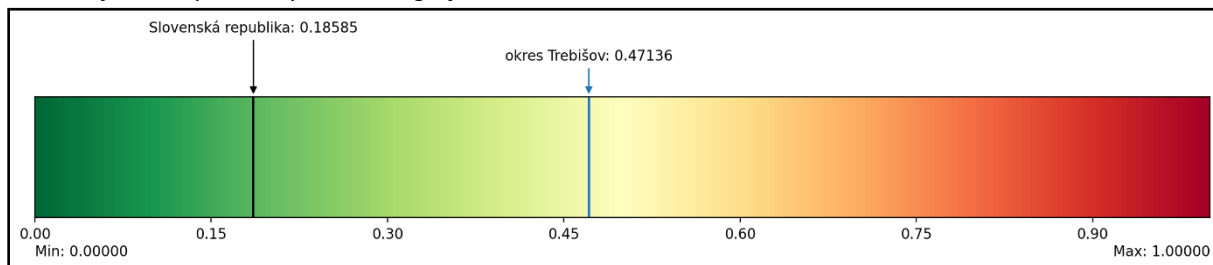
- (i) podiel počtu osôb, ktoré sú členmi domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi³ z počtu obyvateľov;
- (ii) podiel počtu uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku a
- (iii) priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca.

B. Hodnoty špecifických ukazovateľov

B.1. Hmotná núdza (podiel počtu osôb, ktoré sú členmi domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov)

V rámci špecifického ukazovateľa „podiel počtu osôb, ktoré sú členmi domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov“ sa prioritný okres nachádza na **10. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota ukazovateľa je **0,47136**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „podiel počtu osôb, ktoré sú členmi domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov“ - grafické zobrazenie

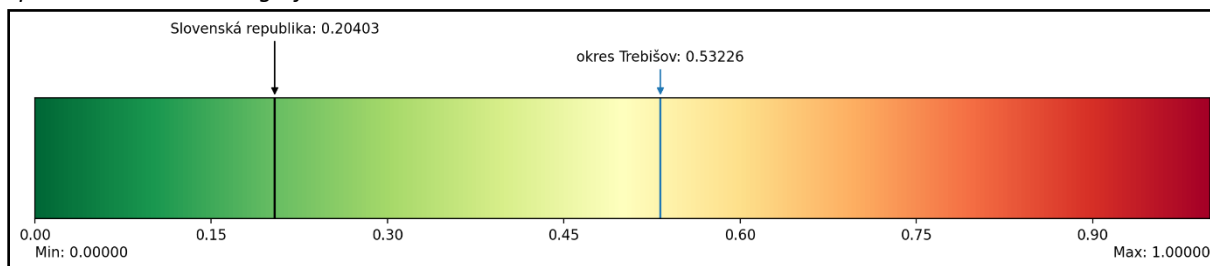
Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

³ Zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

B.2. Miera nezamestnanosti (podiel počtu uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku)

V rámci špecifického ukazovateľa „podiel počtu uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku“ sa prioritný okres nachádza na **13. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,53226**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „podiel počtu uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku“ - grafické zobrazenie

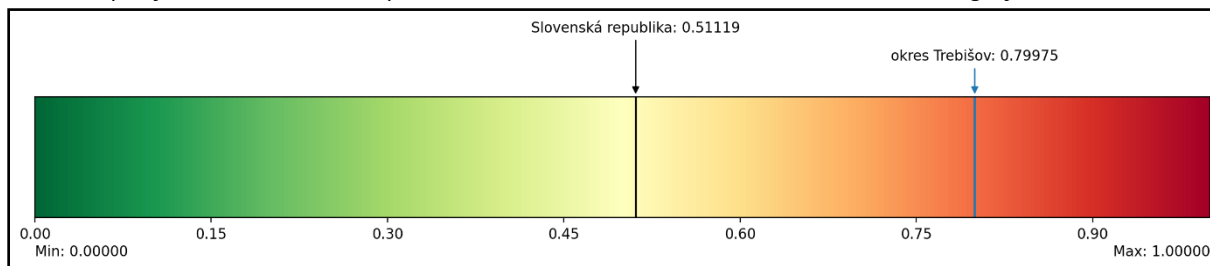

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

B.3. Príjmová situácia a životná úroveň (priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca)

V rámci špecifického ukazovateľa „priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca“ sa prioritný okres nachádza na **26. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,79975**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca“ - grafické zobrazenie

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

C. Analýza špecifických ukazovateľov sociálno-ekonomickej oblasti

Sociálno-ekonomickej situácii okresu Trebišov je charakteristická kombináciou nepriaznivých faktorov na trhu práce a v oblasti sociálnej stability, ktoré sú čiastočne kompenzované mierne priaznivejším vývojom v oblasti príjmov.

Hodnota čiastkového ukazovateľa sociálno-ekonomickej oblasti (0,60112) radí okres Trebišov na 14. miesto spomedzi okresov Slovenskej republiky. Uvedené postavenie poukazuje na pretrvávajúce problémy regiónu, pričom jeho sociálno-ekonomickej situácia je menej priaznivá v porovnaní s celoslovenským priemerom. Výsledná hodnota je ovplyvnená kombináciou troch kľúčových faktorov: hmotnej núdze, nezamestnanosti a príjmovej úrovne

obyvateľstva, ktoré spolu úzko súvisia a navzájom sa podmieňujú.

Hodnota ukazovateľa „hmotná núdza“ (0,47136; 10. miesto) indikuje zvýšený podiel obyvateľov žijúcich v domácnostiach odkázaných na pomoc v hmotnej núdzi.

Tento stav poukazuje na existenciu skupín obyvateľstva s obmedzeným prístupom na trh práce, často spojeným s nízkou kvalifikáciou, nedostatočnými pracovnými návykmi alebo dlhodobou nezamestnanosťou. Hmotná núdza zároveň znižuje ekonomickú aktivitu obyvateľstva a negatívne vplyva na kúpyschopnosť v regióne. Tento stav môže byť zároveň indikátorom generačnej chudoby a nízkej miery sociálnej mobility.

Významným špecifikom sociálno-ekonomickej situácie okresu Trebišov je prítomnosť marginalizovaných rómskych komunít, ktoré patria medzi najzraniteľnejšie skupiny obyvateľstva. Tieto komunity sa koncentrujú najmä v niektorých obciach a lokalitách okresu, predovšetkým v jeho južnej a juhovýchodnej časti, a dlhodobo čelia viacnásobnému znevýhodneniu v oblasti vzdelávania, zamestnanosti, bývania a prístupu k základným službám.

Pre okres je charakteristická vyššia miera nezamestnanosti a nižšia úroveň dosiahnutého vzdelania v rámci týchto komunít, čo spolu s generačným prenosom chudoby významne obmedzuje ich možnosti uplatnenia na trhu práce a sociálnej integrácie. Táto situácia má zároveň širší dopad na celkový rozvoj územia, keďže prehlbuje sociálne rozdiely, zvyšuje tlak na verejné služby a ovplyvňuje sociálnu súdržnosť v rámci okresu.

Riešenie tejto problematiky si vyžaduje komplexný a koordinovaný prístup, ktorý prepája opatrenia v oblasti vzdelávania, zamestnanosti, sociálnych služieb, bývania a komunitného rozvoja. Bez systematickej a cielenej podpory zameranej na zlepšenie životných podmienok a príležitostí pre tieto skupiny nie je možné dosiahnuť dlhodobé zlepšenie sociálno-ekonomickej situácie okresu Trebišov ako celku.

Hodnota ukazovateľa „nezamestnanosť“ (0,53226; 13. miesto) poukazuje na pretrvávajúcu zvýšenú mieru nezamestnanosti v okrese Trebišov.

Súčasná zamestnanosť v okrese Trebišov je pomerne rozmanitá, avšak stále sa opiera najmä o niekoľko väčších zamestnávateľov pôsobiacich v priemysle, verejnom sektore a poľnohospodárstve. Dôležitú úlohu zohráva aj potravinársky priemysel a energetika. Menšie a stredné podniky dopĺňajú ekonomiku okresu predovšetkým v oblasti služieb, stavebníctva a remesiel. Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov v okrese patria najmä:

- Nemocnica s poliklinikou Trebišov, a. s., ktorá je kľúčovým poskytovateľom zdravotnej starostlivosti a zároveň jedným z najväčších zamestnávateľov v okrese,
- verejná správa a samospráva, najmä okresný úrad, mesto Trebišov a obce okresu vrátane ich organizácií,
- vzdelávacie inštitúcie, predovšetkým základné a stredné školy a školské zariadenia,
- zariadenia sociálnych služieb a verejnoprospešné organizácie, reflektujúce demografický vývoj a rastúci dopyt po sociálnych službách,
- poľnohospodárstvo a potravinárstvo, ktoré majú v okrese dlhodobo silné postavenie (najmä rastlinná výroba, vinohradníctvo a spracovanie poľnohospodárskych produktov),

- menšie a stredné podniky v oblasti služieb, stavebníctva a remesiel s lokálnym významom,
- producenti v tokajskej vinohradníckej oblasti, ktorí vytvárajú pracovné miesta v poľnohospodárstve, výrobe aj cestovnom ruchu,
- strojárské, logistické a spracovateľské podniky v priemyselných zónach okresu, ktoré nadväzujú na tradíciu priemyselnej výroby v regióne.

Vyšší podiel uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku signalizuje nedostatočnú ponuku pracovných príležitostí. Okrem nedostatku pracovných príležitostí je problémom aj disproporcia medzi kvalifikačnou štruktúrou pracovnej sily a požiadavkami trhu práce. Tento faktor obmedzuje uplatniteľnosť obyvateľstva, prispieva k odchodu ekonomicky aktívnych obyvateľov, najmä mladších vekových skupín a významne prispieva k prehĺbovaniu sociálnych rozdielov a zvyšuje tlak na sociálny systém.

Hodnota ukazovateľa „príjmová situácia obyvateľstva“ (0,79975; 26. miesto) predstavuje najsilnejšiu zložku sociálno-ekonomickej oblasti okresu, ale napriek tomu výška priemernej mzdy poukazuje na skutočnosť, že okres zaostáva za väčšinou regiónov Slovenska, a to aj z dôvodu menšieho počtu investícií v okrese, ktoré by vytvárali lepšie platené pracovné príležitosti. Táto skutočnosť sa negatívne premietá do celkovej životnej úrovne obyvateľstva, kúpnej sily a schopnosti domácností pokrývať základné životné potreby.

V kombinácii s vyššou mierou nezamestnanosti a vyšším podielom obyvateľov v hmotnej núdzi tento ukazovateľ potvrdzuje, že okres čelí **komplexným sociálno-ekonomickým problémom**, pričom nízke príjmy predstavujú jeden z ich kľúčových aspektov. Tento stav sa priamo odráža v nižšej životnej úrovni obyvateľov.

Uvedené ukazovatele sú vzájomne prepojené a vytvárajú súbor faktorov, ktoré negatívne ovplyvňujú rozvoj okresu.

Nízka príjmová úroveň obyvateľstva znižuje motiváciu k zamestnaniu, obmedzuje ekonomickú aktivitu a zapríčiňuje stále sa zvyšujúci trend migrácie obyvateľstva. Zvýšená nezamestnanosť vedie k rastu počtu ľudí odkázaných na sociálnu pomoc štátu. Pri dlhodobej nezamestnanosti sa strácajú pracovné návyky a šanca na zamestnanie je veľmi nízka.

Môžeme konštatovať, že ide o vzájomne sa posilňujúce javy, ktoré majú charakter dlhodobého problému. Sociálno-ekonomická situácia okresu Trebišov je charakteristická zvýšeným podielom obyvateľov v hmotnej núdzi, pretrvávajúcou nezamestnanosťou a nízkou úrovňou miezd.

Za kľúčový problém považujeme najmä nízku príjmovú úroveň obyvateľstva, ktorá značne limituje celkový sociálno-ekonomický rozvoj regiónu.

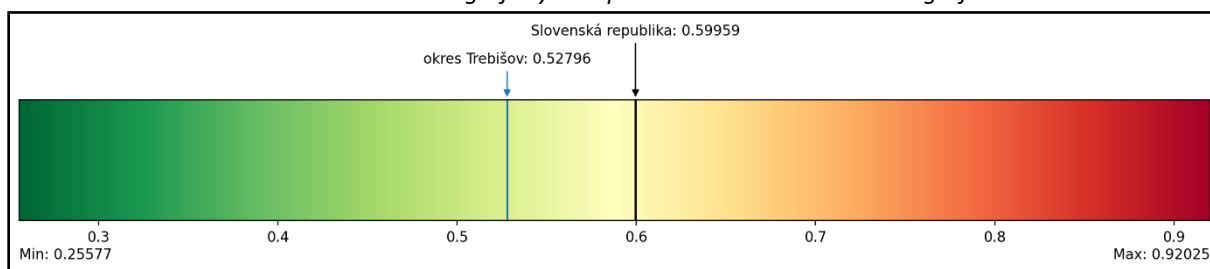
1.2. Analýza demografického stavu

A. Hodnota čiastkového ukazovateľa

Okres Trebišov sa v rámci čiastkového ukazovateľa za demografický stav nachádza

na **56. mieste** v zozname všetkých okresov SR, pričom hodnota tohto ukazovateľa je **0,52796**.

Hodnota čiastkového ukazovateľa za demografický stav prioritného okresu Trebišov - grafické zobrazenie

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

Čiastkový ukazovateľ za demografický stav sa vypočíta na základe špecifických ukazovateľov, ktorými sú:

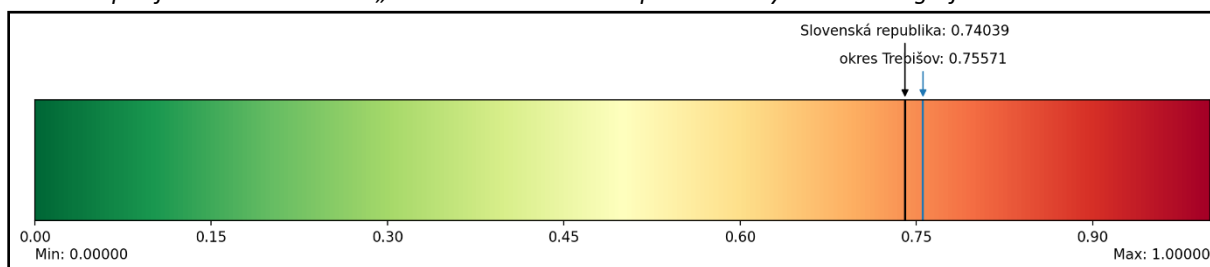
- (i) hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva;
- (ii) index ekonomického zaťaženia osôb a
- (iii) index starnutia.

B. Hodnoty špecifických ukazovateľov

B.1. Hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva

V rámci špecifického ukazovateľa „*hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva*“ sa prioritný okres nachádza na **48. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,75571**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva“ - grafické zobrazenie

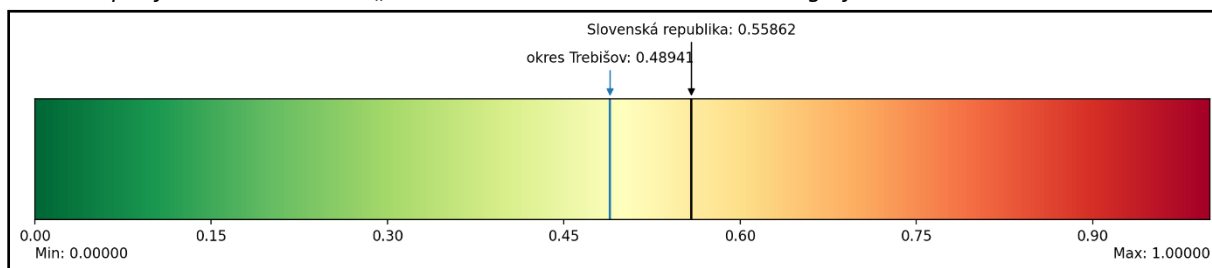

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

B.2. Index ekonomického zaťaženia osôb

V rámci špecifického ukazovateľa „*index ekonomického zaťaženia osôb*“ sa prioritný okres nachádza na **45. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,48941**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „index ekonomického zaťaženia osôb“ - grafické zobrazenie

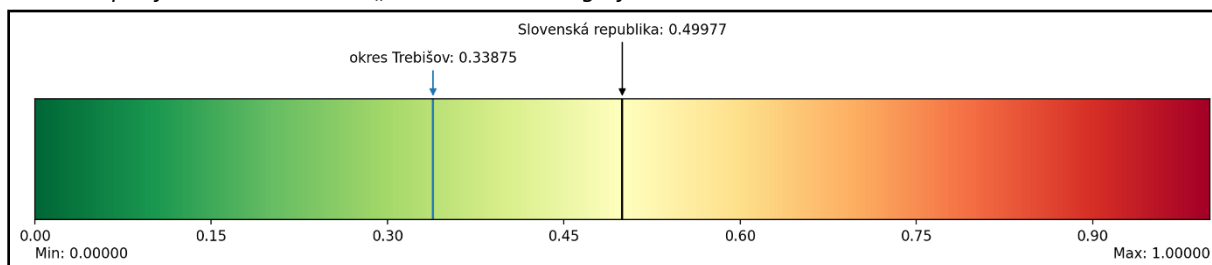

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

B.3. Index starnutia

V rámci špecifického ukazovateľa „index starnutia“ sa prioritný okres nachádza na **59. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,33875**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „index starnutia“ - grafické zobrazenie

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

C. Analýza špecifických ukazovateľov demografického stavu

Okres Trebišov sa v rámci čiastkového ukazovateľa demografického stavu nachádza na 56. mieste spomedzi okresov Slovenskej republiky. V porovnaní s celoslovenským priemerom 0,59959 dosahuje okres priaznivejšiu hodnotu ukazovateľa, a to 0,52796.

Demografická situácia je výsledkom vývoja v oblasti prirodzeného prírastku obyvateľstva, vekovej štruktúry a zaťaženia ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

Hodnota ukazovateľa „hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva“ (0,75571; 48. miesto) naznačuje relatívne priaznivý vývoj počtu obyvateľov v okrese oproti celoslovenskému priemeru. V roku 2023 sa v okrese Trebišov narodilo 1 094 detí, pričom hrubá miera pôrodnosti dosiahla 10,6 ‰. Napriek tomu okres zaznamenal prirodzený úbytok obyvateľstva, keď počet zomretých (1 305) prevýšil počet živonarodených o 211 osôb.

Hodnota ukazovateľa „index ekonomického zaťaženia osôb“ (0,48941; 45. miesto) je priaznivejšia v porovnaní s celoslovenským priemerom (0,55862). Znamená to, že na ekonomicky aktívne obyvateľstvo pripadá v okrese nižší počet ekonomicky závislých osôb (detí a seniorov) ako je priemer Slovenskej republiky. Z pohľadu demografickej štruktúry ide o priaznivejší stav, ktorý predstavuje nižšie zaťaženie ekonomicky aktívnej populácie a vytvára lepšie predpoklady pre udržateľnosť verejných služieb a regionálny rozvoj.

Hodnota ukazovateľa „index starnutia“ dosahuje 0,33875 (59. miesto spomedzi okresov SR), čo je priaznivejšia hodnota v porovnaní s celoslovenským priemerom (0,49977). Nižší index starnutia naznačuje priaznivejšiu vekovú štruktúru obyvateľstva, keďže podiel seniorov vo vzťahu k detskej populácii je nižší ako priemer Slovenskej republiky. Napriek všeobecnému trendu starnutia populácie predstavuje veková štruktúra okresu z demografického hľadiska priaznivejší stav, ktorý vytvára lepšie predpoklady pre zachovanie ekonomicky aktívneho obyvateľstva a dlhodobý regionálny rozvoj.

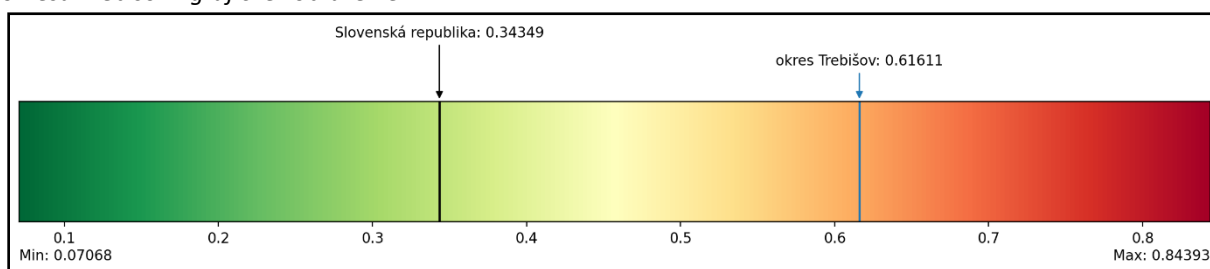
Demografické ukazovatele okresu Trebišov dosahujú vo viacerých oblastiach priaznivejšie hodnoty ako je celoslovenský priemer, najmä z pohľadu vekovej štruktúry obyvateľstva, ekonomického zaťaženia a celkového demografického stavu, avšak tieto výsledky je potrebné interpretovať v širšom kontexte. Štatistické ukazovatele nezachytávajú všetky špecifiká územia, najmä významné zastúpenie marginalizovaných rómskych komunít, ktoré predstavujú významnú časť obyvateľstva okresu. Ich sociálna a ekonomická situácia ovplyvňuje potreby územia a je dôležitým aspektom pri hodnotení jeho rozvojového potenciálu a pri návrhu opatrení zameraných na znižovanie regionálnych rozdielov. Podľa Atlasu rómskych komunít tvorí rómske obyvateľstvo v okrese Trebišov približne 20,5 % celkového počtu obyvateľov, pričom približne 15 % obyvateľov žije v marginalizovaných rómskych komunitách. Marginalizované rómske komunity sa nachádzajú v 33 z celkového počtu 82 obcí okresu, čo poukazuje na významné zastúpenie tejto cieľovej skupiny a potrebu zohľadniť jej špecifické potreby pri plánovaní regionálneho rozvoja.

1.3. Analýza prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám

A. Hodnota čiastkového ukazovateľa

Okres Trebišov sa v rámci čiastkového ukazovateľa za oblasť prístup k verejnej infraštruktúre a základným službám nachádza na **7. mieste** v zozname všetkých okresov SR, pričom hodnota tohto ukazovateľa je **0,61611**.

Hodnota čiastkového ukazovateľa za oblasť prístup k verejnej infraštruktúre a základným službám prioritného okresu Trebišov - grafické zobrazenie

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

Čiastkový ukazovateľ za oblasť prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám sa vypočíta na základe špecifických ukazovateľov, ktorými sú:

- (i) podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov;

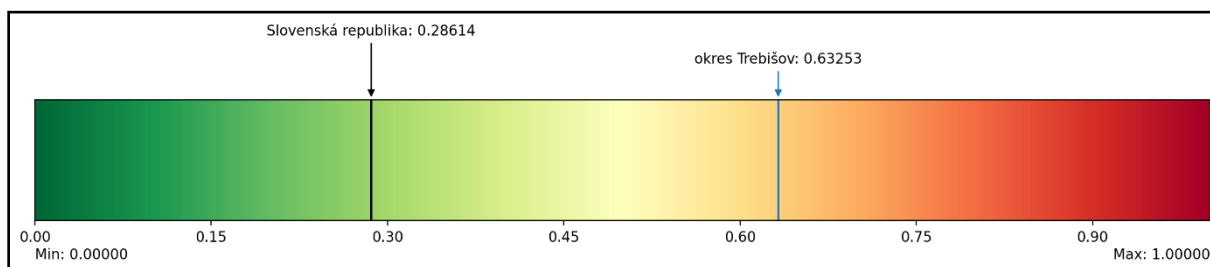
- (ii) podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť s čistiarnou odpadových vôd;
- (iii) podiel adries s dostupnosťou internetu s rýchlosťou minimálne 100 Mbps a
- (iv) podiel detí vo veku dva až päť rokov k 30. júnu navštevujúcich materskú školu k 15. septembru predchádzajúceho kalendárneho roka.

B. Hodnoty špecifických ukazovateľov

B.1. Základná technická infraštruktúra - vodovody

V rámci špecifického ukazovateľa „podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov“ sa prioritný okres nachádza na **12. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,63253**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov“ - grafické zobrazenie

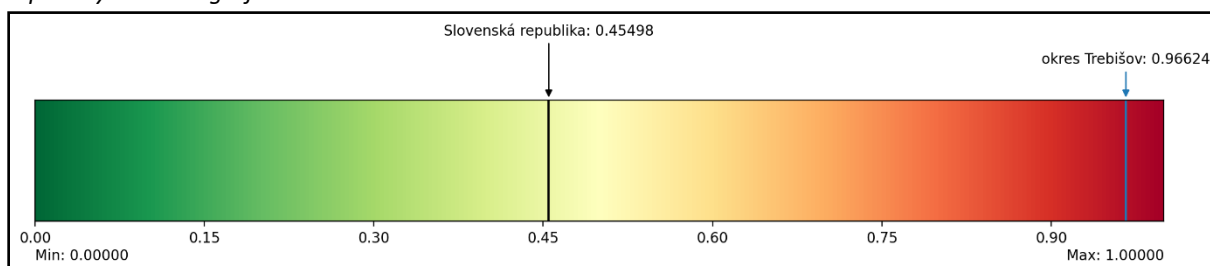

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

B.2. Základná technická infraštruktúra - kanalizácia

V rámci špecifického ukazovateľa „podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť s čistiarnou odpadových vôd“ sa prioritný okres nachádza na **3. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,96624**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť s čistiarnou odpadových vôd“ - grafické zobrazenie

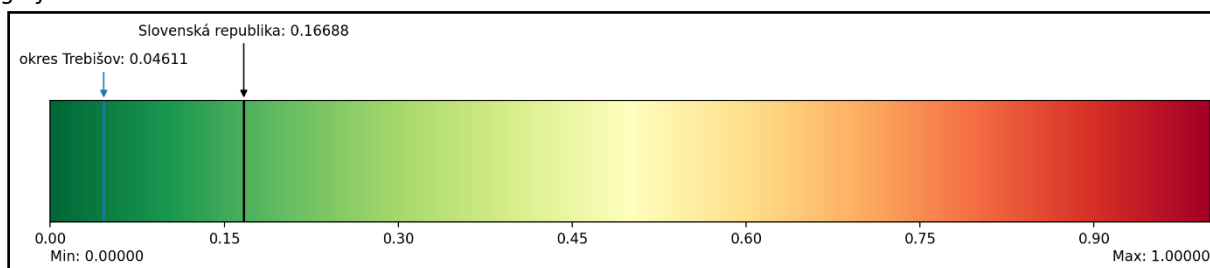

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

B.3. Dostupnosť internetu (podiel adries s dostupnosťou internetu s rýchlosťou minimálne 100 Mbps)

V rámci špecifického ukazovateľa „podiel adries s dostupnosťou internetu s rýchlosťou minimálne 100 Mbps“ sa prioritný okres nachádza na **61. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,04611**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „podiel adries s dostupnosťou internetu s rýchlosťou minimálne 100 Mbps“ - grafické zobrazenie

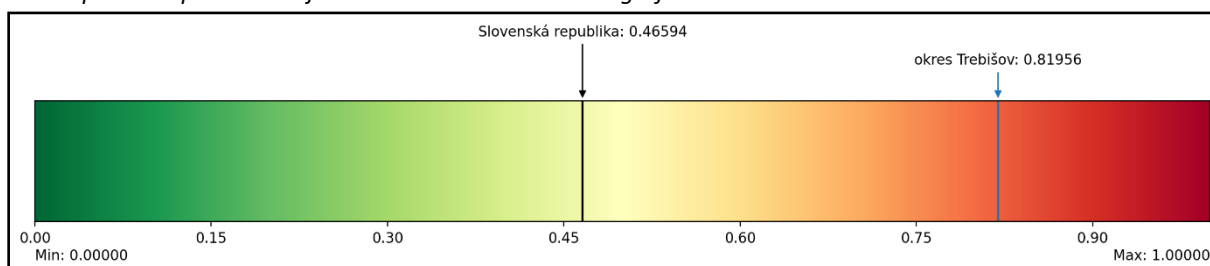

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

B.4. Vzdelávacia infraštruktúra a služby (podiel detí vo veku dva až päť rokov k 30. júnu navštevujúcich materskú školu k 15. septembru predchádzajúceho kalendárneho roka)

V rámci špecifického ukazovateľa „podiel detí vo veku dva až päť rokov k 30. júnu navštevujúcich materskú školu k 15. septembru predchádzajúceho kalendárneho roka“ sa prioritný okres nachádza na **5. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,81956**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „podiel detí vo veku dva až päť rokov k 30. júnu navštevujúcich materskú školu k 15. septembru predchádzajúceho kalendárneho roka“ - grafické zobrazenie

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

C. Analýza špecifických ukazovateľov prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám

Okres Trebišov sa v rámci čiastkového ukazovateľa prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám nachádza na 7. mieste spomedzi okresov Slovenskej republiky, pričom hodnota ukazovateľa je 0,61611. V porovnaní s celoslovenským priemerom (0,34349) ide o menej priaznivú hodnotu, ktorá poukazuje na slabšiu úroveň dostupnosti verejnej infraštruktúry a základných služieb v okrese. Výsledok naznačuje, že okres nedisponuje

dostatočne rozvinutou základnou technickou a vzdelávacou infraštruktúrou.

Napriek tomu sa v rámci jednotlivých špecifických ukazovateľov prejavujú výrazné rozdiely, ktoré poukazujú na nerovnomernú úroveň dostupnosti jednotlivých služieb.

Hodnota ukazovateľa „zásobovanie pitnou vodou“ (0,63253; 12. miesto) predstavuje pre okres Trebišov nepriaznivé výsledky, poukazuje na nižšiu dostupnosť verejných vodovodov v porovnaní s inými okresmi Slovenskej republiky. Tento stav naznačuje, že časť obyvateľstva môže mať obmedzený alebo nerovnomerný prístup k základnému zdroju pitnej vody, pričom problémy sa pravdepodobne koncentrujú najmä v menších obciach a odľahlejších lokalitách okresu. Pretrváva nižšia miera dobudovania vodovodnej siete alebo horšia technická dostupnosť napojenia domácností.

V praxi to znamená, že časť obyvateľstva je buď stále odkázaná na individuálne zdroje vody (napr. studne), alebo má obmedzený komfort a istotu dodávky pitnej vody v porovnaní s obyvateľmi miest a väčších obcí.

Hodnota ukazovateľa „kanalizačná infraštruktúra“ (0,96624; 3. miesto) je výrazne nepriaznivá, poukazuje na nízky podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť s čistiarnou odpadových vôd. Tento stav predstavuje významný deficit základnej technickej infraštruktúry, ktorý môže negatívne ovplyvňovať kvalitu životného prostredia, hygienické podmienky a celkovú kvalitu života obyvateľov. Tento deficit predstavuje významný problém z hľadiska ochrany životného prostredia, hygienických štandardov aj celkovej kvality života. Chýbajúca základná infraštruktúra v oblasti vôd negatívne ovplyvňuje aj záujem investorov o vytvorenie investícií v regióne. Z pohľadu regionálneho rozvoja preto možno dostupnosť kanalizačnej infraštruktúry považovať za oblasť, ktorá si vyžaduje ďalšie zlepšenie.

Hodnota ukazovateľa „dostupnosť vysokorýchlostného internetu“ (0,04611; 61. miesto) poukazuje na dostatočnú dostupnosť vysokorýchlostného internetu v okrese. Ide o najlepšie hodnotený ukazovateľ v rámci tejto oblasti. Dostupnosť kvalitného vysokorýchlostného internetu predstavuje významný faktor pre rozvoj digitálnej ekonomiky, podporu podnikania, zvyšovanie atraktivity územia a využívanie možností, ako sú práca na diaľku, online vzdelávanie či elektronické služby verejnej správy.

Hodnota ukazovateľa „vzdelávacia infraštruktúra – materské školy“ (0,81956; 5. miesto) naznačuje, že situácia v okrese Trebišov je skôr nepriaznivá. Umiestnenie medzi najhoršie hodnotenými okresmi poukazuje na nižší podiel detí vo veku 2 až 5 rokov zapojených do predprimárneho vzdelávania, čo naznačuje nedostatočnú dostupnosť alebo využívanie kapacít materských škôl.

Tento stav môže byť v podmienkach okresu Trebišov ovplyvnený viacerými faktormi. Medzi hlavné patrí nedostatok kapacít materských škôl v niektorých obciach, najmä vo vidieckych a sociálne znevýhodnených lokalitách. Významnú úlohu môže zohrávať aj sociálno-ekonomická situácia obyvateľstva, kde rodiny s nižšími príjmami alebo nižšou mierou vzdelania nemusia vnímať predprimárne vzdelávanie ako prioritu, prípadne čelia bariéram pri umiestnení detí do zariadení.

Ďalším faktorom môže byť nižšia dostupnosť dopravnej infraštruktúry v menších obciach, čo sťažuje dochádzku detí do materských škôl, ako aj demografická štruktúra obyvateľstva, kde v niektorých komunitách pretrváva nižšia miera zapájania detí do formálneho vzdelávacieho systému v predškolskom veku.

Nepriaznivý stav v tejto oblasti môže mať dlhodobé negatívne dopady, keďže nižšia účasť detí na predprimárnom vzdelávaní ovplyvňuje ich pripravenosť na základnú školu a následne aj ich uplatnenie na trhu práce.

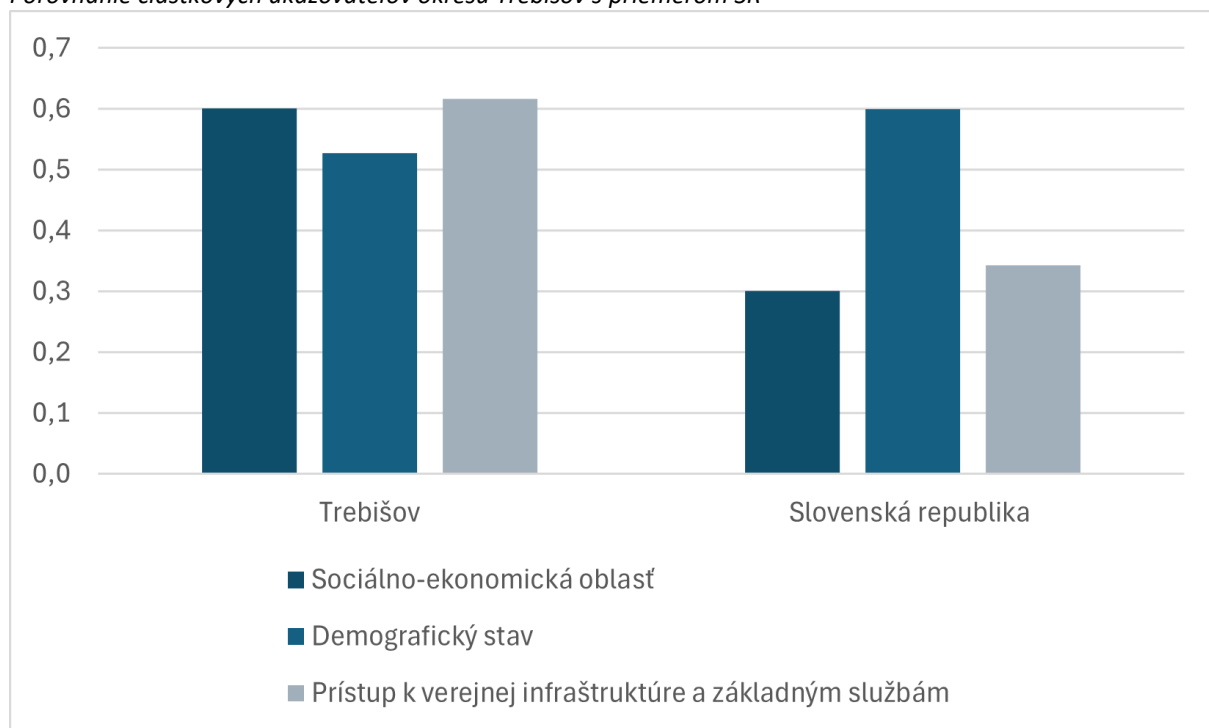
Analýza jednotlivých ukazovateľov poukazuje na nevyvážený rozvoj infraštruktúry v okrese. Dostupné digitálne pokrytie zvyšuje kvalitu života obyvateľov a ich prístup k verejným službám. Vyššie hodnoty ukazovateľov v oblasti základnej technickej infraštruktúry (vodovody, kanalizácia) sú ovplyvnené najmä koncentráciou obyvateľstva v mestách, ako sú Trebišov, Sečovce a Kráľovský Chlmec. Z pohľadu územného pokrytia je však situácia menej priaznivá. Väčšina obcí v okrese nie je napojená na verejnú kanalizačnú sieť, čo v súčasnosti predstavuje významný limitujúci faktor ďalšieho rozvoja okresu. Zlepšenie situácie si bude vyžadovať najmä investície do technickej infraštruktúry a rozšírenie kapacít verejných služieb.

1.4. Zhrnutie kľúčových problémov a rozvojových potrieb

A. Zhrnutie dát

Na základe analýzy čiastkových ukazovateľov možno konštatovať, že hodnoty prioritného okresu sa nachádzajú pod priemerom SR v sociálno-ekonomickej oblasti a v oblasti prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám, naopak v oblasti demografického stavu sú mierne nad priemerom SR.

Porovnanie čiastkových ukazovateľov okresu Trebišov s priemerom SR

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

B. Zoradenie najkritickejších oblastí

Podpriemerné hodnoty:

- v oblasti prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám; v rámci tejto oblasti sú najkritickejšie z pohľadu hodnôt špecifických ukazovateľov hodnoty:
 - v oblasti podielu obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť s čistiarnou odpadových vôd,
 - v oblasti podielu detí vo veku dva až päť rokov k 30. júnu navštevujúcich materskú školu k 15. septembru predchádzajúceho kalendárneho roka a
 - v oblasti podielu obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov.
- v sociálno-ekonomickej oblasti; v rámci tejto oblasti sú najkritickejšie z pohľadu hodnôt špecifických ukazovateľov hodnoty:
 - v oblasti podielu počtu osôb, ktoré sú členmi domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov a
 - v oblasti podielu počtu uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku.

Priemerné hodnoty:

- v sociálno-ekonomickej oblasti; v rámci tejto oblasti sú nedostatočné z pohľadu hodnôt špecifických ukazovateľov hodnoty:
 - v oblasti priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca.

Najlepšie hodnoty:

- v oblasti demografického stavu; v rámci tejto oblasti sú však stále pod priemerom SR z pohľadu hodnôt špecifických ukazovateľov hodnoty:
 - v oblasti hrubej miery celkového prírastku obyvateľstva.

C. Zhrnutie kľúčových problémových oblastí a potrieb

Na základe analýzy čiastkových ukazovateľov môžeme konštatovať, že okres Trebišov dosahuje menej priaznivé hodnoty najmä v sociálno-ekonomickej oblasti a v oblasti prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám.

V oblasti demografického vývoja jednotlivé ukazovatele poukazujú na nepriaznivé trendy, najmä v súvislosti so starnutím populácie a odchodom mladších vekových skupín.

Zhrnutie najkritickejších oblastí

Na základe hodnôt špecifických ukazovateľov možno za najkritickejšie považovať:

- nedostatočné územné pokrytie verejnou kanalizačnou infraštruktúrou, najmä v menších obciach,
- rezervy v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou v niektorých častiach okresu,
- vysoký podiel obyvateľov odkázaných na pomoc v hmotnej núdzi,
- zvýšená miera nezamestnanosti,
- nízka úroveň priemernej mzdy, ktorá poukazuje na nedostatok pracovných príležitostí s vyššou pridanou hodnotou,

- odchod ekonomicky aktívneho obyvateľstva, najmä mladších vekových skupín,
- nedostatočná dostupnosť vysokorýchlostného internetu v niektorých častiach okresu.

Rozvojové potreby okresu

Na základe identifikovaných problémov vyplýva potreba zamerať rozvojové opatrenia najmä na:

- dobudovanie a rozšírenie kanalizačnej infraštruktúry v obciach,
- podporu tvorby pracovných miest s vyššou pridanou hodnotou,
- zvyšovanie kvalifikácie obyvateľstva,
- opatrenia na udržanie mladých ľudí v regióne,
- znižovanie závislosti obyvateľstva od sociálneho systému,
- rozvoj digitálnej infraštruktúry a zlepšenie dostupnosti vysokorýchlostného internetu.

2. Impulzy k vypracovaniu plánu rozvoja

Vypracovanie plánu rozvoja vychádza zo zaradenia okresu medzi prioritné okresy podľa zákona o prioritných okresoch a príslušnej vyhlášky MIRRI SR a je priamou reakciou na dlhodobu nepriaznivú a kumulatívny vývoj sociálno-ekonomických, demografických a infraštruktúrnych ukazovateľov, ktoré v súhrne determinujú nízku úroveň regionálneho rozvoja okresu. Závery strategicky hodnotiacej časti dokumentu potvrdzujú, že negatívne javy v jednotlivých oblastiach nevystupujú izolovane, ale vytvárajú vzájomne prepojený systém príčin a následkov, ktorý bez cielenej a koordinovanej verejnej intervencie nie je schopný samostatnej korekcie.

Hlavným impulzom pre jeho spracovanie je dlhodobé hospodárske a ekonomické zaostávanie regiónu, vysoká miera nezamestnanosti, slabá koordinácia a spolupráca subjektov, ako aj zámer zmierniť identifikované špecifické problémy s cieľom dosiahnuť celkový územný rozvoj v okrese Trebišov.

Impulzom pre jeho spracovanie sú identifikované problémy v sociálno-ekonomickej oblasti, demografickom vývoji a v prístupe k verejnej infraštruktúre a základným službám, ktoré dlhodobu limitujú rozvoj územia.

Tieto zistenia boli potvrdené aj v rámci participatívneho procesu v území, v ktorom sociálno-ekonomickí partneri zdôraznili potrebu posilnenia zdravotníctva, sociálnej oblasti, vzdelávania, kultúry, cestovného ruchu a infraštruktúry ako oblastí s najvyšším dopadom na stabilizáciu okresu a identifikovali aj obmedzenia súvisiace s projektovou pripravenosťou územia. Závery participácie zároveň potvrdili pripravenosť územných aktérov spolupracovať a vytvárať partnerstvá, ktoré sú nevyhnutným predpokladom pre efektívne využívanie dostupných zdrojov.

Cieľom plánu je navrhnúť také opatrenia, ktoré smerujú k zlepšeniu kvality života obyvateľov a k posilneniu ekonomického a sociálneho rozvoja okresu a celkovo zmierniť nepriaznivú situáciu v okrese tak, aby sa jednotlivé hodnoty priblížili čo najviac priemerným hodnotám Slovenskej republiky.

Plán rozvoja je zároveň odpoveďou na potrebu integrovane a cielene využívať nástroje podpory prioritných okresov, zosúladiť intervencie štátu, samosprávy a ďalších aktérov rozvoja a posilniť strategické riadenie rozvojových procesov v území. Jeho cieľom je vytvoriť predpoklady na zmierňovanie dlhodobých regionálnych disparít, stabilizáciu obyvateľstva a postupné zvyšovanie ekonomickej a sociálnej odolnosti okresu prostredníctvom systémových a vzájomne prepojených opatrení, ktoré v sebe spájajú ekonomické, sociálne, kultúrne a demografické ciele a prispieva k dlhodobej stabilizácii kvality života obyvateľov okresu.

3. Návrh aktivít a úloh na zabezpečenie realizácie a plnenia plánu rozvoja

3.1. Súlad so strategickými dokumentmi

Plán rozvoja je v súlade s prioritami Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2023 - 2027 (s výhľadom do roku 2030), Integrovanou územnou stratégiou a ďalšími relevantnými národnými a regionálnymi stratégiami. Zabezpečuje súlad s aktivitami financovanými z Programu Slovensko 2021 – 2027 a akéhokoľvek nadväzujúceho mechanizmu financovania projektov z prostriedkov Európskej únie a jej príslušných fondov.

3.2. Zdôvodnenie výberu aktivít plánu rozvoja

Výber hlavných aktivít a ich opatrení a úloh je určený pre prioritné okresy tak, aby finančná podpora smerovala na projekty s merateľným prínosom a jasnou väzbou na URR, resp. na čiastkové a špecifické ukazovatele, ktoré ho vytárajú, a to za účelom jeho znižovania a dorovnávaní rozdielov medzi jednotlivými okresmi SR.

Zámerom výberu a usporiadania aktivít je vytvoriť rámec pre rýchlu a jednoduchú identifikáciu pre zaradenie žiadostí a zároveň prostredníctvom odporúčanej prioritizácie aktivít zacieliť a motivovať potenciálnych žiadateľov na podávanie žiadostí a projektov, ktoré adresujú najakútnejšie problémové ukazovatele prioritného okresu.

Aktivity sú navrhnuté tak, aby mali merateľný dopad na špecifické ukazovatele a zároveň vytvárali synergie pre celkový rozvoj územia. Hodnotenie predkladaných žiadostí a projektov bude zamerané predovšetkým na ich jasné a zrozumiteľné zaradenie a naviazanie na špecifickú aktivitu a jej merateľné ukazovatele tak, aby projekty prispievali k zlepšovaniu čiastkových a špecifických ukazovateľov.

3.3. Aktivity plánu rozvoja

Rámec aktivít je postavený na nasledovných štyroch hlavných aktivitách:

- (i) **Práca a príjmy v regióne** (*sociálno-ekonomické ukazovatele*)
- (ii) **Zážitkový región: cestovný ruch, identita a aktívna rekreácia** (*zamestnanosť a príjmy cez projekty cestovného ruchu a aktívnej rekreácie*)
- (iii) **Infraštruktúra, služby a bezpečné obce** (*prístup k infraštruktúre a službám*)
- (iv) **Sociálne služby, zdravie a demografia** (*demografický stav a kvalita života*)

Jednotlivé aktivity a opatrenia sú bližšie špecifikované v *Prílohe č. 1*.

V rámci prípravy Plánu rozvoja prioritného okresu Trebišov na roky 2026 – 2028 prebehla odborná diskusia územných partnerov zameraná na identifikáciu kľúčových rozvojových potrieb a priorít okresu. Na základe spoločných rokovaní a zhodnotenia aktuálnej sociálno-ekonomickej situácie územia boli definované štyri hlavné oblasti intervencií, ktoré reflektujú najvýznamnejšie potreby regiónu.

Výber hlavných aktivít v pláne rozvoja vychádza z kombinácie metodického rámca a reálnych potrieb územia, ktoré boli identifikované v participatívnom procese. Okres Trebišov dlhodobo čelí kumulácii štrukturálnych problémov – vysokej nezamestnanosti, nízkej ekonomickej diverzifikácii, slabému podnikateľskému prostrediu, odlivu obyvateľstva, nedostatočnej infraštruktúry a obmedzenej dostupnosti verejných služieb. Hlavné aktivity preto reagujú na príčiny týchto problémov, nie iba na ich prejavy, a vytvárajú vzájomne previazaný rámec intervencií.

Územní partneri zároveň deklarovali, že efektívny rozvoj okresu je možné dosiahnuť iba prostredníctvom koordinovaného a integrovaného prístupu, v rámci ktorého budú jednotlivé aktivity realizované súbežne a vo vzájomnej synergii. Dôraz bude kladený na podporu projektov s dlhodobým prínosom pre kvalitu života obyvateľov, ekonomickú stabilitu regiónu a zvyšovanie atraktivity územia pre obyvateľov aj investorov.

Prioritné aktivity plánu rozvoja

Výzva na predkladanie žiadostí o poskytnutie regionálneho príspevku bude obsahovať všetky hlavné aktivity a ich opatrenia a úlohy tak, aby mali žiadatelia flexibilnú možnosť predstaviť projekty podľa svojho uváženia za predpokladu jasného navedenia na konkrétnu aktivitu alebo viaceré aktivity (multiplikačný efekt) sledujúc znížovanie jednotlivých špecifických ukazovateľov.

Hlavná aktivita 1 – Práca a príjmy v regióne

(vysoká priorita opatrení 1.1 - 1.5)

Podpora malých a stredných podnikov bola v záveroch participácie označená ako **jedna z dôležitých rozvojových priorít okresu Trebišov**, s významným potenciálom pre tvorbu pracovných miest, podporu miestnej ekonomiky a zvyšovanie atraktivity územia. Zároveň však územní partneri zdôraznili, že jeho rozvoj je podmienený odstránením viacerých bariér. V podmienkach okresu Trebišov je podnikanie **úzko prepojené s kultúrou, vzdelávaním, štruktúrou obyvateľstva**. Tieto oblasti zohrávajú významnú úlohu pri ich podpore a vytváraní nových pracovných miest. Aktivita zároveň reaguje na vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných osôb, nízku kvalifikáciu časti uchádzačov o zamestnanie, nesúlad medzi ponukou pracovnej sily a potrebami trhu práce, ako aj potrebu podpory miestnej ekonomiky a sociálnej ekonomiky v území.

Hlavná aktivita 3 – Infraštruktúra, služby a bezpečné obce

(vysoká priorita opatrení 3.1 - 3.5)

Hlavným limitom rozvoja územia je **nedostatočná infraštruktúra a slabá projektová pripravenosť**, najmä v menších obciach okresu Trebišov. Bola identifikovaná potreba **explicitne podporiť materiálno-technické a infraštruktúrne zabezpečenie poskytovateľov základných verejných služieb**. Priorita tejto oblasti zároveň vychádza z identifikovaného nedostatočného napojenia časti obcí na verejné vodovody a kanalizačnú sieť s ČOV, potreby rozširovania kapacít materských škôl, modernizácie verejnej infraštruktúry a zvyšovania dostupnosti základných služieb najmä v periférnych častiach okresu.

Hlavná aktivita 4 – Sociálne služby, zdravie a demografia

(vysoká priorita opatrení 4.1 - 4.2)

Sociálne služby, zdravie a demografia na lokálnej úrovni boli v záveroch participácie označené ako tie, ktoré prispievajú k zvyšovaniu kvality života obyvateľov, najmä zraniteľných skupín, a k stabilizácii obyvateľstva v území. Táto aktivita je pre okres Trebišov nevyhnutná pre zabezpečenie kvality života obyvateľov, avšak jej efekt na ekonomický rozvoj je skôr nepriamy. Priorizácia tejto oblasti vychádza aj z potreby zvyšovania kvality života a stability obyvateľstva v území, ako aj z potreby rozvoja dostupných komunitných, sociálnych a zdravotných služieb vzhľadom na rozdielny demografický vývoj jednotlivých častí okresu.

Hlavná aktivita 2 – Zážitkový región: cestovný ruch, identita a aktívna rekreácia

(vysoká priorita opatrení 2.1 - 2.5)

Cestovný ruch bol v záveroch participácie označený ako **jedna z hlavných rozvojových priorít okresu Trebišov**, s významným potenciálom pre tvorbu pracovných miest, podporu miestnej ekonomiky a zvyšovanie atraktivity územia. Zároveň však územní partneri zdôraznili, že jeho rozvoj je podmienený odstránením viacerých bariér, najmä v oblasti dopravnej dostupnosti a kvality služieb. V podmienkach okresu Trebišov je cestovný ruch **úzko prepojený s kultúrou, vzdelávaním a regionálnou identitou**. Tieto oblasti zohrávajú významnú úlohu pri formovaní zážitkovej ponuky regiónu. Cieľom je podporiť atraktivitu územia, rozvoj miestnej ekonomiky, služieb a regionálnej identity. Aktivita zároveň prispieva k podpore miestnej ekonomiky, rozvoju služieb a zvyšovaniu atraktivity územia pre obyvateľov aj návštevníkov, pričom nadväzuje na nevyužitý potenciál prírodných, historických a kultúrnych daností okresu a potrebu rozvoja koordinovaného destinačného manažmentu.

4. Merateľné ukazovatele plánu rozvoja

Pre sledovanie dosahovania cieľov sú zadefinované kľúčové merateľné ukazovatele, ktoré vychádzajú priamo zo špecifických ukazovateľov definovaných vo vyhláske.

Označenie	Názov merateľného ukazovateľa	Východisková hodnota ⁴	Cieľová hodnota (2026) ⁵	Cieľová hodnota (2027)	Cieľová hodnota (2028)
SE01	Podiel počtu osôb, ktoré sú členmi domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov v %	6,36	6,30	6,20	6,10
SE02	Podiel uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku v %	8,74	8,64	8,50	8,40
SE03	Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v EUR	1 356	1400	1425	1450
DS01	Hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva (na 1000 obyv.) v ‰	-1,31	-1,30	-1,30	-1,25
DS02	Index ekonomického zaťaženia osôb v %	51,32	51,50	51,80	52,00
DS03	Index starnutia v %	93,36	94	94,50	95,00
VI01	Podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov v %	79,00	80,00	81,00	82,00
VI02	Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť s ČOV v %	39,40	40,00	40,50	41,00
VI03	Podiel adries s dostupnosťou internetu s rýchlosťou minimálne 100 Mbps v %	97,43	98,00	98,50	99,00
VI04	Podiel detí vo veku 2 - 5 rokov navštevujúcich MŠ v %	47,02	47,50	48,00	49,00

⁴ Podľa zoznamu prioritných okresov zverejneného 1.11.2025.

⁵ Priebežná hodnota, ktorú plánuje okres dosiahnuť v danom roku realizáciou aktivít. Pri monitorovaní budú použité hodnoty ukazovateľa z obdobia n-2.

5. Očakávané výsledky, monitorovanie a hodnotenie dosiahnutého pokroku

5.1. Časový harmonogram realizácie plánu rozvoja

Za realizáciu jednotlivých projektov v rámci hlavných aktivít a ich opatrení a úloh sú zodpovední samotní prijímatelia regionálneho príspevku, s ktorými na základe vyhodnotenia jednotlivých výziev na predkladanie žiadostí o poskytnutie regionálneho príspevku uzatvorí MIRRI SR zmluvu o poskytnutí regionálneho príspevku. Harmonogram realizácie plánu rozvoja je navrhnutý na roky 2026 – 2028.

5.2. Možnosti financovania plánu rozvoja

Hlavné aktivity plánu rozvoja sú financované z prostriedkov štátneho rozpočtu SR a alokované na základe rozhodnutia MIRRI SR pre príslušný kalendárny rok, ktoré MIRRI SR zverejní na svojej webovej stránke. Alokačný mechanizmus zohľadňuje potreby jednotlivých prioritných okresov, pričom MIRRI SR je oprávnené rozhodnúť o zmene alokácie alebo jej presune alebo jej časti na iný prioritný okres najmä v prípadoch, ak nedôjde k vyčerpaniu alokovaných prostriedkov alebo pripravenosť predložených žiadostí a projektov nedosiahne požadovanú odbornú úroveň vypracovania.

5.3. Gestori a spôsob monitorovania

Plnenie plánu rozvoja vyhodnocuje a kontroluje MIRRI SR v spolupráci s Okresným úradom Trebišov a riadiacim výborom prioritného okresu⁶.

Postup pre monitorovanie a hodnotenie plánu rozvoja prioritného okresu je upravený interným predpisom MIRRI SR.

5.4. Časový harmonogram odovzdávania monitorovacích správ

Riadiaci výbor prioritného okresu v súlade s ustanovením § 5 ods. 1 písm. d) zákona o prioritných okresoch monitoruje a hodnotí plnenie výziev a plánu rozvoja prioritného okresu prostredníctvom hodnotiacej správy každoročne do 30. júna za predchádzajúci kalendárny rok.

6. Prílohy

Príloha č. 1 – Zoznam hlavných aktivít a opatrení plánu rozvoja

⁶ Podľa § 2 písm. e) zákona o prioritných okresoch sa riadiacim výborom prioritného okresu rozumie poradný orgán MIRRI SR zriadený v každom prioritnom okrese.

PRÍLOHA Č. 1 K PLÁNU ROZVOJA PRIORITNÉHO OKRESU

VYMEDZENIE HLAVNÝCH AKTIVÍT A OPATRENÍ

Táto príloha obsahuje všeobecné vecné vymedzenie hlavných aktivít a opatrení a typové zameranie projektov, ktoré môžu byť podporované v rámci regionálneho príspevku. Konkrétne oprávnené osoby žiadateľov, finančné limity, populačné alebo iné limity, oprávnené výdavky, osobitné podmienky, obmedzenia a ďalšie pravidlá podpory určí príslušná vyhlásená a schválená výzva.

Pri zaradení projektu je rozhodujúci jeho hlavný účel a dominantný výsledok, nie samotný názov projektu, stavby, zariadenia alebo výdavku. Uvedené príklady sú orientačné a nevytvárajú uzavretý zoznam projektov.

HLAVNÁ AKTIVITA 1 – PRÁCA A PRÍJMY V REGIÓNE

Podpora zamestnanosti, príjmov, miestneho podnikania, inovácií a pracovných zručností s rozvojovým účinkom v prioritnom okrese.

Názov opatrenia	Základné vymedzenie	Typové zameranie projektov
1.1 Sociálna a inkluzívna ekonomika	Pracovná integrácia znevýhodnených a zraniteľných osôb prostredníctvom sociálnych, komunálnych alebo komunitne orientovaných ekonomických činností s udržateľným pracovným a miestnym prínosom.	Patria sem sociálne a komunálne podniky, sociálne dielne, komunálne a údržbové služby, reuse a opravárenské činnosti, miestna výroba a služby, ak je ich jadrom vytváranie a udržanie pracovných miest pre určené znevýhodnené alebo zraniteľné skupiny.
1.2 Miestne MSP a tradičná výroba	Rozvoj miestnych mikro-, malých a stredných podnikov, výroby, remesiel, spracovania miestnych surovín, obchodu a služieb s cieľom zvýšiť hospodársky výkon a stabilitu miestnej ekonomiky.	Patria sem projekty vzniku, rozšírenia alebo modernizácie výroby a služieb, najmä potravinárstva, dreva, kovu, textilu, remesiel, stavebných a opravárenských činností, miestnych služieb, poľnohospodárstva, lesníctva, logistiky, odbytu a regionálnych produktov.
1.3 Inovácie, výskum, digitalizácia, kybernetická bezpečnosť a GDPR	Podpora inovácií, aplikovaného výskumu, technologickej modernizácie, automatizácie a digitalizácie, ako aj riešení zvyšujúcich kybernetickú odolnosť a ochranu osobných údajov.	Patria sem nové alebo podstatne zlepšené technológie, automatizované a dátovo riadené procesy, digitálne systémy a služby, vývoj a aplikovaný výskum, ako aj funkčné opatrenia kybernetickej bezpečnosti, ochrany dát a súladu s GDPR.
1.4 Prepojenie vzdelávania a trhu práce	Vzdelávanie orientované na zamestnateľnosť a konkrétne potreby trhu práce, najmä praktická a odborná príprava, rekvalifikácie, odborná prax a spolupráca vzdelávacích organizácií so zamestnávateľmi.	Patria sem duálne vzdelávanie, odborná prax, rekvalifikačné a kvalifikačné programy, pracoviská praktického vyučovania, odborné dielne a laboratóriá, kariérne poradenstvo a ďalšie programy smerujúce k získaniu pracovných zručností a uplatneniu.
1.5 Prevencia rizikových javov v športe, integrita a kariérna tranzícia športovcov	Podpora bezpečného a integritného športového prostredia a prípravy športovcov na profesionálnu aj pošportovú kariéru prostredníctvom vzdelávania, prevencie, poradenstva, mentoringu a vhodných digitálnych nástrojov.	Patria sem programy prevencie manipulácie súťaží, rizikového stávkovania, doping, násilia, diskriminácie, šikany a zneužívania, vzdelávanie športovcov a ich podporného prostredia, bezpečné oznamovacie postupy, vstupná príprava mladých športovcov, kariérne poradenstvo a rekvalifikácia.

HLAVNÁ AKTIVITA 2 – ZÁŽITKOVÝ REGIÓN: CESTOVNÝ RUCH, IDENTITA A AKTÍVNA REKREÁCIA

Rozvoj udržateľného cestovného ruchu, návštevníckych produktov, regionálnej identity, služieb pre návštevníkov a aktívnej rekreácie.

Názov opatrenia	Základné vymedzenie	Typové zameranie projektov
2.1 Tematické produkty cestovného ruchu	Rozvoj ucelených a dlhodobo využiteľných turistických produktov založených na (A) vode; (B) prírode, horách a turistike vrátane cykloturistiky; (C) histórii a kultúre; alebo (D) vidieku a agroturistike.	Patria sem turistické a cyklistické trasy, vodné a prírodné návštevnícke produkty, vyhliadky, náučné a tematické trasy, sprístupnenie pamiatok a sakrálnych stavieb, expozície, návštevnícke programy, vidiecke a agroturistické zážitky a digitálna interpretácia viazaná na konkrétnu lokalitu alebo trasu.
2.2 Destinačný manažment, marketing, regionálna identita a značka	Spoločné riadenie, koordinácia a prezentácia destinácie alebo uceleného územia, budovanie regionálnej identity a značky a prepájanie atrakcií, služieb a miestnych aktérov.	Patria sem projekty destinačného manažmentu, spoločnej regionálnej značky a komunikácie, destinačné weby a aplikácie, spoločné mapy a publikácie, marketingové kampane územia, koordinácia ponuky a podujatí, návštevnícke dáta a partnerstvá viacerých aktérov.
2.3 Podporné MSP pre cestovný ruch	Rozvoj podnikateľských služieb, ktoré návštevník priamo využíva počas pobytu a ktoré dopĺňajú alebo zvyšujú kvalitu turistickej ponuky územia.	Patria sem najmä ubytovanie, gastronómia, požičovne a servis rekreačného vybavenia, sprievodcovské a zážitkové služby, turistická doprava, predaj regionálnych výrobkov a ďalšie služby s preukázateľnou väzbou na cestovný ruch.
2.4 Aktívny rekreačný šport	Podpora pravidelného amatérskeho športovania, tréningu a aktívnej rekreácie prostredníctvom športovo-rekreačných priestorov, zariadení, vybavenia a programov s dlhodobou využiteľnosťou.	Patria sem workoutové a outdoorové zóny, pumptracky, skateparky, športové okruhy, multifunkčné ihriská, kurty, telocvične a pohybové sály, lezecké a tréningové prvky, športové zázemie a spoločné vybavenie a pravidelné amatérske alebo komunitné športové programy.
2.5 Multifunkčné vodné plochy	Vznik, obnova a funkčné dobudovanie vodných plôch, ktoré plnia retenčnú alebo inú vodohospodársku funkciu a zároveň prinášajú ďalší rekreačný, rybársky, protipožiarne alebo ekologický úžitok.	Patria sem rybníky a retenčné nádrže, obnova vodných plôch, regulačné a technické prvky, protipožiarne odberné miesta, športový rybolov, bezpečné vstupy, lovné miesta, móla, primerané hygienické a návštevnícke zázemie a prvky podporujúce biodiverzitu.

HLAVNÁ AKTIVITA 3 – INFRAŠTRUKTÚRA, SLUŽBY A BEZPEČNÉ OBCE

Podpora projektovej pripravenosti a realizácie verejných investícií, menších lokálnych zásahov, spolufinancovania a bezpečnostných a záchranných riešení.

Názov opatrenia	Základné vymedzenie	Typové zameranie projektov
3.1 Projektová príprava verejných investícií	Príprava konkrétnych verejných investícií do štádia umožňujúceho ich povolenie, financovanie a následnú realizáciu.	Patria sem projektové a technické dokumentácie, architektonické a inžinierske návrhy, štúdie uskutočniteľnosti, rozpočty a výkazy výmer, odborné prieskumy a posudky, povoľovacie podklady, inžinierska činnosť a ďalšia príprava priamo viazaná na konkrétnu plánovanú verejnú investíciu.
3.2 Realizácia verejnej infraštruktúry a základných služieb	Realizácia, obnova a rozvoj verejnej infraštruktúry, verejných budov, technických sietí, verejných priestranstiev a základnej občianskej vybavenosti.	Patria sem projekty výstavby, rekonštrukcie alebo funkčnej obnovy miestnej technickej a dopravnej infraštruktúry, verejných budov a priestorov, vodného hospodárstva, energetických a technických systémov, verejnej konektivity a ďalších investícií slúžiacich obyvateľom alebo verejnosti.
3.3 Malé projekty pre obce do 500 obyvateľov (pre CORE okresy) a do 2000 obyvateľov (pre STATUS okresy)	Menšie, samostatne funkčné a rýchlo realizovateľné lokálne projekty s bezprostredným prínosom pre verejný priestor, bezpečnosť, životné prostredie alebo miestne služby.	Patria sem drobné úpravy verejných priestranstiev a prístupov, mobiliár, zastávky, menšie bezpečnostné a záchranné prvky, zeleň a vodozádržné opatrenia, komunitné a návštevnícke prvky, informačné a komunikačné vybavenie a ďalšie lokálne zásahy vytvárajúce nový alebo zlepšený verejný výstup.
3.4 Spolufinancovanie projektov rozvoja územia z externých zdrojov	Podpora vlastného spolufinancovania rozvojových projektov financovaných z iného externého verejného zdroja, ak regionálny príspevok dopĺňa konkrétny hlavný projekt.	Patria sem projekty, pri ktorých je zabezpečené externé financovanie a je určená povinnosť vlastného spolufinancovania alebo iná prípustná spolufinancovaná časť; môže ísť o verejnú infraštruktúru, životné prostredie, sociálne a komunitné služby, energetiku, digitalizáciu a ďalšie oblasti rozvoja územia.
3.5 Integrované bezpečnostné a záchranné systémy obcí	Funkčné bezpečnostné, monitorovacie, varovné a záchranné systémy zvyšujúce ochranu obyvateľov, verejného priestoru a schopnosť obce reagovať na mimoriadne udalosti.	Patria sem kamerové a monitorovacie systémy, osobné záznamové systémy oprávnených zásahových zložiek, mobilné monitorovanie a drony v zákonnom režime, systémy včasného varovania a krízovej komunikácie, AED a ďalšie systémy okamžitej záchrany života vrátane potrebného softvéru, inštalácie, školení a servisu.

HLAVNÁ AKTIVITA 4 – SOCIÁLNE SLUŽBY, ZDRAVIE A DEMOGRAFIA

Podpora dostupných a udržateľných sociálnych, komunitných a zdravotných služieb reagujúcich na demografické, zdravotné a sociálne potreby obyvateľov.

Názov opatrenia	Základné vymedzenie	Typové zameranie projektov
4.1 Rozvoj sociálnych služieb a komunitnej podpory	Vznik, rozšírenie a skvalitnenie sociálnych služieb a pravidelnej komunitnej podpory pre seniorov, osoby so zdravotným znevýhodnením, rodiny, osoby v krízovej situácii a ďalšie zraniteľné skupiny.	Patria sem terénne a domáce, ambulantné, denné a pobytové sociálne služby, krízová a nízkoprahová pomoc, podpora samostatného života, komunitné centrá a programy, sociálne poradenstvo a ďalšie odborné činnosti; priestory, vybavenie a mobilita sú súčasťou opatrenia, ak priamo vytvárajú alebo rozširujú konkrétnu službu.
4.2 Dostupná zdravotná starostlivosť a prevencia	Zlepšenie územnej, časovej, fyzickej a sociálnej dostupnosti zdravotnej starostlivosti a zdravotne zameranej prevencie pre konkrétne skupiny obyvateľov.	Patria sem vznik alebo rozšírenie ambulantnej starostlivosti, mobilné a výjazdové zdravotné služby, preventívne vyšetrenia a skrining, telemedicína a telekonzultácie, monitoring chronických pacientov, rehabilitačná a ďalšia odborná zdravotná starostlivosť, programy duševného zdravia a pravidelné preventívne programy.